

Herstel boerenerven

Boerenerven Zeegse

Landschapsbeheer Drenthe

Zorg voor ons landschap

Colofon

Titel	Herstel boerenerven <i>Boerenerven Zeegse</i>
Opdrachtgever	Dorpsbelangen Zeegse
Opdrachtnemer	 Landschapsbeheer Drenthe Landschapsbeheer Drenthe Kloosterstraat 11 9401 KD Assen T (0592) 316 616 E info@lbdrenthe.nl W www.lbdrenthe.nl
Contactpersonen	Bert Dijkstra
Foto's	Googlemaps, Arend Arends, Beeldbank en wikimedia
Status	Eindversie
Datum	4 december 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Uitgangssituatie	4
3. Projectresultaat en uitvoering	8
Gewenste situatie	8
Werkwijze	8
Communicatie	8
4. Projectplanning	9
5. Kostenspecificatie en financiering	9
6. Indicatoren	9

1. Inleiding

Herstel en ontwikkelen van karakteristieke boerenerven kan met vrij eenvoudige maatregelen. Vergelijkbare projecten zijn tussen 2010 en 2015 uitgevoerd in Winde-Bunne, Taarlo en Tynaarlo en konden rekenen op veel draagvlak in het dorp. Ook binnen Zeegse is veel draagvlak voor het herstel en behoud van authentieke boerenerven. De projecten in de andere dorpen in de gemeente hebben hierbij inspirerend gewerkt. De focus zal hierbij liggen op de boerenerven die zich rond de Brink van Zeegse bevinden. In dit projectvoorstel zijn de achtergronden, werkwijze en financiering nader uitgewerkt.

2. Uitgangssituatie

Het esdorp Zeegse maakt onderdeel uit van het nationaal park Drentsche Aa. Vanuit deze doelstelling is er voor de omgeving extra aandacht en bescherming voor de bijzondere natuur en het cultuurlandschap. In het centrum van het dorp bevindt zich een historische brink omgeven door oude boerderijen. Rondom het dorp is een diverse omgeving te vinden met uiteenlopende landschapstypen, zoals een zandverstuiving, natte en droge heide, bos, een beek en een pingeruïne. Deze diversiteit is ook goed terug te zien op de topografische kaart van figuur 1.

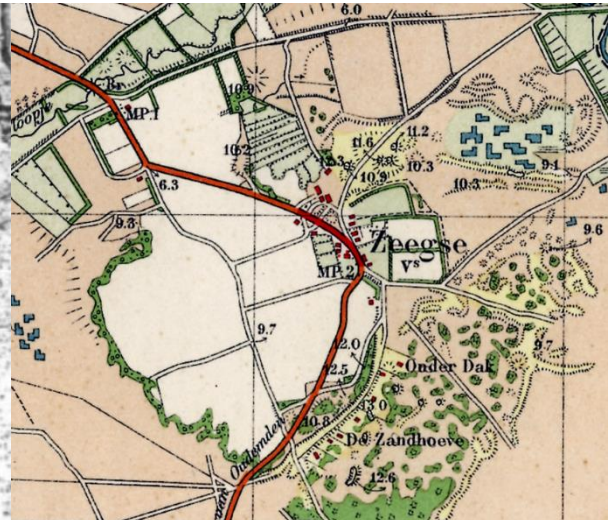

Figuur 1. Topografische kaart 2016 (bron OpenTopo.nl)

Uit oude kadastrale kaarten is gebleken dat er in 1832 vijf grote boerderijen en één kleine boerderij rond de brink stonden. Waarschijnlijk waren deze boerderijen er al in de 17e eeuw (wellicht zijn ze wel vernieuwd). De brink is mooi te zien op een oude topografische kaart uit 1850, zie figuur 2. Tegen die tijd waren er rond de brink al enkele nieuwe boerderijen bij gekomen. Rond de jaren 20 veranderde het beeld van de brink enigszins door de aanleg van de Hoofdweg, zoals te zien is op de kaart van figuur 3. Maar buiten dat om is veel van de historische kern en het wegennet nu nog steeds aanwezig. Tegenwoordig liggen er ongeveer een tiental boerderijen rondom de brink, zoals te zien is op de topografische kaart van figuur 4.

Figuur 2. Zeegse in 1850, met centraal gelegen de brink (bron topotijdreis.nl)

Figuur 3. Zeegse in 1929, na de aanleg van de nieuwe Hoofdweg (bron topotijdreis.nl)

Figuur 2. Topografische weergave van de Brink in 2016 (bron opentopo)

Veel van de boerderijen uit de 19^e en begin 20^e eeuw bestaan nu nog steeds en geven het dorp zijn karakteristieke aanzicht. Enkele voorbeelden zijn hieronder te zien.

Hoofdweg 42, circa 1915

Hoofdweg 42, circa 1930

Hoofdweg 42, circa 1950

Hoofdweg 42, tegenwoordig

Schipborgerweg 4, 1963

Schipborgerweg 4, tegenwoordig

Schipborgerweg 7, voor 1956

Schipborgerweg 7, tegenwoordig

Figuur 3. Foto's van enkele historische boerderijen van vroeger en nu (bronnen Arend Arends, beeldbank, google maps en wikimedia).

Deze mooie dorpskern rond de brink met nog veel originele boerenerven staat onder druk doordat er in de loop van de tijd aanpassingen zijn gedaan die niet passen bij het authentieke karakter. Zo zijn er bijvoorbeeld uitheemse en niet streekeigen soorten aangeplant (bijvoorbeeld coniferen en fijnsparrren) en zijn de open ruimten kleiner geworden. Een deel van de erven is omgevormd tot siertuin, soms zijn daarbij aanliggende percelen betrokken. De samenhang tussen de erven en de open ruimten is hierdoor aan het verdwijnen. Verder is plaatselijk sprake van achterstallig onderhoud bij de meer authentieke beplanting zoals oude eiken, lindes, fruitbomen en meidoorhagen. Hieronder zijn enkele voorbeelden te zien van erven met veel niet authentieke onderdelen.

Figuur 4. Erven met een niet authentiek karakter in de dorpskern. De erven hebben veel niet streekeigen elementen zoals coniferen en een laurierhaag. (GoogleMaps)

3. Projectresultaat en uitvoering

Gewenste situatie

Het project richt zich op het behoud en herstel van de open ruimte en de authentieke boerenerven rond de brink in Zeegse. Bewoners worden bewust gemaakt van het DNA van het Drentse Boerenerf en dragen actief mee aan het herstel daarvan. Door dit herstel zal de samenhang met het omliggende landschap worden vergroot. De relatie tussen dorp en landschap wordt versterkt.

Eindresultaat:

- Toename van aantal streekeigen erven
- Inpassing erven in het landschap
- Onderhoud erven beter gewaarborgd voor de toekomst
- Bewustwording bewoners voor streekeigen erven

Naast deze inhoudelijke component, levert het project een bijdrage aan het versterken van de lokale samenleving:

- boerenerven Zeegse als bottom-up initiatief als uitkomst van sessie uit het dorp
- sociale cohesie

Werkwijze

Er zal gestart worden met communicatie richting de eigenaren en de werving van deelnemers. Dit zal gebeuren via berichtgeving in de lokale pers en via een brief naar de eigenaren. Vervolgens zal iedere deelnemer persoonlijk worden bezocht om gezamenlijk een plan op te stellen voor het erfherstel. Bij het opstellen van het plan wordt rekening gehouden met de cultuurhistorie van het erf en de omgeving, het gebruik van streekeigen soorten en de wensen van de eigenaar. De werkzaamheden op de erven kunnen bestaan uit:

- aanleg/onderhoud van heggen
- aanleg/onderhoud van boomgaarden
- aanleg/onderhoud van solitaire bomen, zoals knobbomen, leibomen en fruitbomen
- verwijderen van ongewenste aanplant, bijvoorbeeld conifeer en fijnspar, eventueel vervangen door inheemse beplanting
- landelijke inpassing van paardenbakken en gebouwen

Voor de start van het project zal een projectgroep worden opgericht, waarin commissieleden vanuit Dorpsbelangen Zeegse en Landschapsbeheer Drenthe zijn vertegenwoordigd. Hierover zal afstemming en overleg met de gemeente plaatsvinden. De projectgroep zal de randvoorwaarden vaststellen en de voortgang van het project monitoren. Mochten zich minder dan 12 eigenaren rond de brink aanmelden van het project, dan zal binnen de werkgroep een besluit worden genomen waar de resterende middelen kunnen worden ingezet voor ervenherstel. Om voor een duurzaam beheer van de boerenerven te zorgen zal er advies worden gegeven aan de eigenaren. Dit advies wordt uitgewerkt in een werkplan, hierin staan de werkzaamheden (voor eigenaar en of aannemer) en levering van materialen beschreven. De eigen bijdrage voor de eigenaar wordt hierin ook benoemd. Daarnaast zullen er afspraken worden gemaakt over het vervolgonderhoud, dit wordt opgenomen in het werkplan, waarin de eigenaar garant staat voor minimaal 6 jaar onderhoud.

De eigenaren dragen voor 50% bij aan de uitvoerkosten. Dit kan financieel, maar ook in de vorm van werkuren (normtarief 22,5 euro/uur). Per erf is een financiële bijdrage beschikbaar tot een maximum van 1250 euro. Het maximum aantal erven bedraagt 12. Maatregelen worden alleen uitgevoerd op boererven, burgerwoningen zijn uitgesloten voor deelname.

Communicatie

Bij aanvang en bij afsluiting wordt een bijeenkomst georganiseerd voor betrokkenen.

4. Projectplanning

Activiteiten	2019				2020			
Vorbereiding en begeleiding uitvoer								
Uitvoering								

5. Kostenspecificatie en financiering

Activiteit	Kosten Incl. BTW
Maatregelen op erven	€ 36.300,-
Erfbezoek en werkplan	€ 7.163,-
Subtotaal	€ 43.463,-
Projectvoering	
Gebiedscommunicatie	€ 1.230,-
Werkgroepoverleg	€ 1.230,-
Opening/afsluiting	€ 1.645,-
Vorbereiding en toezicht uitvoer	€ 3.630,-
Algemene coördinatie	€ 1.790,-
Subtotaal	€ 9.534,-
Onvoorzien (7%)	€ 3.710,-
Vorbereiding aanvraag	€ 1.452,-
Totaal	€ 58.150,-
Dekking	
Vitaal platteland provincie	€ 20.000,-
Gemeente Tynaarlo	€ 20.000,-
Bijdrage eigenaren	€ 18.150,-
	€ 58.150,-

6. Indicatoren

Herstelmaatregelen op circa 12 erven.